

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Рябенко Владислав Петрович

аспірант денної форми навчання, 1-го р.н., спеціальності 081 «Право»

Університет митної справи та фінансів, Україна

Адміністративно-правове регулювання інвестиційної діяльності в Україні має свою історію становлення та досвід, дослідження яких є дуже важливим.

Дослідження даної тематики вже здійснювалися Разіною Т.І., Фесенко О.М., Бліхар М.М., Михайловим В.П. та іншими правознавцями. Перерахованими дослідниками було виокремлено декілька етапів становлення адміністративно-правового регулювання інвестиційної діяльності в Україні.

Першим етапом є період проголошення незалежності України - «...коли молода українська держава, яка успадкувала радянське законодавство, потребувала створення власної правової основи для залучення інвестицій, забезпечення позитивного інвестиційного клімату» [1]. Факт відсутності протекторату над Україною став підставою створення власного інвестиційного механізму. Даний період раніше згадані дослідники охарактеризували у такий спосіб, що при становленні держави незалежною та самостійною постає необхідність впровадження власних специфічних механізмів, що будуть сприяти пожвавленню інвестиційного клімату [2] - «Для залучення необхідних іноземних ресурсів стає очевидною гостра необхідність формування надійного та привабливого інвестиційного клімату, без якого здійснення поставлених завдань у короткостроковій перспективі є вкрай складним, а в окремих випадках і зовсім неможливим» [3].

Другим етапом становлення адміністративно-правового регулювання інвестиційної діяльності в Україні вважається період прийняття Верховною Радою України законів України «Про захист іноземних інвестицій на Україні» від 10 вересня 1991 року та «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991 року. Впровадження відповідних нормативно-правових актів здійснювало з однією головною метою – чітка регламентація та закріплення на державному рівні процедури забезпечення прав, інтересів та майна суб'єктів інвестиційної діяльності, що провадиться на території України. Таким чином держава одночасно із впровадженням нових законів у правову площину займалася створення захисного механізму інвестиційної діяльності на своїй території. Встановлювалися гарантії для захисту інвестицій, прибутків, законних прав та інтересів іноземних інвесторів на території України. Держава покладала на себе обов'язок дотримуватися раніше зазначених гарантій та вдосконалювати регламентацію правового режиму діяльності іноземних інвесторів на території України.

Третім етапом є період скасування державної реєстрації іноземних інвестицій. Кабінет Міністрів України 27 вересня 2016 року виніс постанову, якою визнавалася нечинною Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2013 р. «Про затвердження Порядку державної реєстрації (перереєстрації) іноземних інвестицій та її анулювання». Процедура державної реєстрації передбачала безліч недоліків, через які іноземні інвестори елементарно не могли розібратися з самим механізмом реєстрації. Разіна Т.І. зазначала, що для реєстрації іноземних інвестицій необхідно було зібрати цілий пакет документів. Їх належне оформлення згідно чинному на той

час українському законодавству взагалі затягувало час іноземних інвесторів, через що відбивало бажання останніх надалі здійснювати інвестиційну діяльність на теренах України. Окрім раніше зазначеного, так званого початкового етапу процедури реєстрації, був ще один досить складний наступний етап - розгляд оформлених документів органом державної реєстрації. Такий розгляд здійснював порядком семи днів, але в залежності від стану оформлення документів міг затягуватися на довше. Необхідність вчинення великої кількості дій відлякувала потенційних іноземних інвесторів, через що Кабінетом Міністрів України було вирішено відійти від встановленого механізму та дозволити не реєструвати іноземні інвестиції.

Четвертий етап історії становлення адміністративно-правового регулювання можна охарактеризувати як «нормотворчий». Надалі було видано не один нормативно-правовий акт, що був пов'язаний з вдосконаленням інвестиційної діяльності в Україні. Було введено такі нормативно-правові акти, як: Закон України «Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць», Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо стимулювання інвестиційної діяльності в Україні», Постанова Національного банку України «Про врегулювання питань іноземного інвестування в Україну», укази Президента України та інші подібні акти. Цей період позитивно вплинув на становлення інституту інвестиційної діяльності в Україні, оскільки нормативно-правові акти були безпосередньою правовою основою цього інституту через їхню деталізацію та конкретизування процедурних питань, пов'язаних з інвестиційною діяльністю.

П'ятий етап – період сьогодення. На цьому етапі характерною особливістю є вдосконалення та внесення змін до вже наявної нормативно-правової бази та впровадження нових нормативно-правових актів. Михайлів В.П. зазначав: «Національне законодавство у сфері регулювання інвестиційної діяльності нестабільне ... одні нормативно-правові акти приймаються, інші відміняються, або їх положення знаходять своє відображення в інших нормативно-правових актах» [4]. Нормативно-правова база в сфері інвестицій не є сталою, завжди розвивається і потребує постійного внесення змін, вдосконалення та доопрацювання. Незважаючи на цілий ряд проблем, в останні роки ведеться активна робота щодо врегулювання відносин в інвестиційній сфері, а національне інвестиційне законодавство поступово покращується.

На сьогодні інвестиційна діяльність в Україні регулюється багатьма законами та підзаконними актами, які визначають порядок залучення, використання, захисту та повернення інвестицій, а також відповідальність сторін у випадку порушення такого законодавства.

Національне законодавство у сфері інвестиційної діяльності повинно бути гнучким до змін. Сфера інвестиційної діяльності створює багато нових викликів не тільки для інвесторів, але й для держави, в межах якої планується інвестиційна діяльність. Для цього необхідно розробляти та вдосконалювати правові норми, що регулюють інвестиційну діяльність, враховуючи міжнародний досвід та кращі практики. Узгодженість національного законодавства у сфері інвестицій з міжнародними стандартами та нормами також є важливим фактором для привабливості інвестиційного клімату та залучення іноземних інвестицій. Потенційні інвестори повинні мати почуття впевненості у тому, що їх права та інтереси підлягатимуть захисту з боку держави, яка, в свою чергу, їх гарантуватиме.

Список використаних джерел:

1. Разіна Т.І. Становлення та розвиток адміністративно-правового регулювання інвестиційної діяльності в Україні. Право та державне управління. 2019. Т. 1, № 3 (36). С. 206–211. URL: http://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/3_2019/tom_1/33.pdf (дата звернення: 29.12.2022).
2. Бліхар М. Адміністративно-правові форми та методи регулювання інвестиційної діяльності. Науковий вісник. 2013. № 3. С. 171–181. URL: https://www1.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/library/visnyku/nvsv/03_2013/13bmmrid.pdf (дата звернення: 29.12.2022)
3. Фесенко О.М. Адміністративно-правовий захист інвестицій в Україні: автореф. дисертація на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук. Дніпро, 2021. 38 с. URL: https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/science/rada/new_d0872702/38_3/a.pdf (дата звернення: 29.12.2022).
4. Михайлів В.П. Інвестиційне законодавство: стан, проблеми, перспективи. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_40069 (дата звернення: 29.12.2022).